

طرح مسئله، اصول حاکم، رویکردها، ایده اولیه و سیاست های پیشنهادی

کمیته زنان و جوانان

چکیده

مسائل خانواده و سیاست گذاری در این زمینه مستلزم بررسی های دقیق و کارشناسی شده می باشد که مستلزم طی مراحل طی است که بتوان از درون محتواهای موجود و نیازهای ضروری این سیاست ها را استخراج نمود. طرح مسئله و اصول و رویکردهای حاضر و همچنین ایده اولیه که منتج به سیاست های پیشنهادی خواهد شد مطالب مطروحه مقاله ذیل می باشد.

واژگان کلیدی

خانواده، طرح مسئله، اصول حاکم، ایده اولیه، سیاست گذاری

مقدمه

خانواده در اسلام، از جهات متنوع دارای مفهومی وسیع است. علقه خانوادگی، همه «ارحام» را شامل می‌شود و خویشاوندی در موضوعاتی نظیر ضمان عاقله و قسامه، پیوندهای مستحکمی ایجاد می‌کند. ماندگاری خانواده از رهگذر ارث، تکالیف بازماندگان پس از فوت یکی از اعضای خانواده و ... تعریف می‌شود. مسئولیت‌ها و حقوق متقابل اعضای خانواده حتی پس از جدایی زوجین نظیر حضانت، طلاق رجعی، نفقه و ... نشان از استحکام و اهمیت ویژه این نهاد در شرع مقدس اسلام دارد.

«خانواده هسته‌ای» که پدیده‌ای متأخر می‌باشد و تعاریف موجود خانواده بر محور آن شکل گرفته است، نمی‌تواند برای تعیین جهت‌گیری‌های جامعه اسلامی ایران مطرح نظر قرار گیرد.

«مفهوم گسترده خانواده» با شاخص‌های «اخلاق و حقوق اسلامی» و «روابط خویشاوندی» و کارکردهای «نشو و نما و تربیت فرزندان به سبک زندگی اسلامی - ایرانی»، «آرامش‌بخشی برای فرد» و «سازندگی برای جامعه» نقطه‌عزیمت تحقق خواسته‌های جمهوری اسلامی ایران در مسیر پیشرفت اسلامی - ایرانی است که مبنای سیاست‌های پیشنهادی می‌باشد.

الف) طرح مسئله و سوالات

- ۱- نقش، جایگاه و اهمیت خانواده در اندیشه و جامعه‌ی اسلامی چیست؟
- ۲- نقش و جایگاه خانواده در سلامت، پیشرفت، تمدن، بالندگی، اقتدار و اعتلای معنوی نظام چیست؟
- ۳- مقصود از (جامعه‌ی خانواده محور) چیست؟
- ۴- راهکارهای فرهنگ‌سازی (کرامت) در خانواده کدام است؟
- ۵- الگوی مطلوب ایرانی - اسلامی مناسبات میان زن و شوهر چیست؟
- ۶- خانواده در «سند چشم‌انداز کشور» و «سیاست‌های کلی برنامه پنج ساله» از چه جایگاه و نقشی برخوردار است و مقصود از نهاد مستحکم خانواده چیست؟ (طی تصریح سند چشم‌انداز، ایران سال ۴۰۴۱ کشوری است «برخوردار از ... نهاد مستحکم خانواده»)
- ۷- دولت چه نقشی در دستیابی به هدف «نهاد مستحکم خانواده» می‌تواند ایفا کند؟

- ۸- ایجاد شغل مولد برای تامین درآمد خانوار، چه اهمیت و ضرورتی داشته و چگونه باید در شرح وظایف دولت عملیاتی شود؟
- ۹- نقش تربیتی خانواده نسبت به فرزندان در چه وضعیتی قرار دارد و چگونه می توان این نقش را احیاء، تجدید و تقویت کرد؟
- ۱۰- آسیب ها و تهدیدات درونی و بیرونی مرتبط بر نقش تربیتی خانواده نسبت به فرزندان چیست و چگونه می توان آثار مخرب آن را کاهش داده و به حداقل یا صفر رساند؟ آیا این تهدیدات و آسیب ها از قابلیت تبدیل به «فرصت» برخوردارند؟
- ۱۱- راهکارهای مقابله با تهدیدات درونی و بیرونی، مفاسد و انحرافات مترتب بر «خانواده» چیست و در این رابطه مسؤلیت هریک از نهادهای «خانواده» و «دولت» کدام است؟
- ۱۲- تاثیرات سوء جهانی شدن و توسعه ی ارتباطات رودررو و رسانه ای بر نقش تربیتی خانواده چیست و چگونه می توان بر آن غلبه و به «فرصت» تبدیل کرد؟
- ۱۳- مطابق الگوی اسلامی و ایرانی، به تفکیک جایگاه و نقش معنوی هریک از «پدر»، «مادر» و «فرزند» در خانه چیست و این امر در سنجش با وضعیت موجود چگونه ارزیابی می شود؟
- ۱۴- الگوی عملی «تکریم همسر و نقش خانه داری، مادری و آرام بخشی در خانواده» چیست؟
- ۱۵- آموزش نقش همسری، مادری، شوهری و فرزندگی از چه ضرورت و جایگاهی برخوردار است و نهادهای دولتی در این خصوص چه وظیفه ای دارند؟
- ۱۶- الگوی مطلوب و سازنده ی «نقش بزرگترها در زندگی زوج های جوان» کدام است؟
- ۱۷- نقش تربیتی خانواده نسبت به فرزندان چیست و چگونه می توان این کارکرد را در شکل مطلوب آن عملیاتی کرد؟
- ۱۸- الگوی «روابط مبتنی بر خدامحوری، احکام، اخلاق و حقوق اسلامی در خانواده» کدام است؟
- ۱۹- راهنمای عملیاتی تحقق و دستیابی به کارکرد «آرام بخشی خانواده» در خانوارهای ایرانی چیست؟
- ۲۰- عوامل و عناصر مؤثر بر حفظ و تقویت بنیان خانواده کدام است؟

۲۱- بنیان خانواده‌ای که دارای مادری خانه‌دار یا شاغل باشد چگونه است؟ پیامدهای تربیتی و اجتماعی آن چیست؟

۲۲- طی یک مقایسه‌ی تطبیقی، شاخصه‌ای نقش تربیتی خانواده نسبت به فرزند را به تفکیک در جوامع «ستی»، «درحال‌گذار» و «مدرن» لیست کنید؟

۲۳- الگوی ایرانی - اسلامی خانواده چیست؟

۲۴- الگوی ازدواج اسلامی و ایرانی چیست؟ ایده‌ها و شاخص‌های فرایند‌گزینش همسر کدام است؟ در مقایسه با وضع موجود، سن مطلوب ازدواج چیست؟ آثار سوء روانشناختی، جامعه‌شناختی و فرهنگی مجرد یا ازدواج در زمان مناسب کدام است؟ خانواده، دولت و سایر نهادها و مراجع غیردولتی چه نقشی می‌توانند در فرایند ازدواج مطلوب ایفا کنند؟

۲۵- پیامدهای مثبت یا منفی زندگی تجملاتی چیست؟

۲۶- مشکلات و موانع مترتب بر سر ازدواج جوانان چیست و چگونه می‌توان آن را مرتفع کرد؟

۲۷- چه نهادهایی در راستای حفظ و تحکیم بنیان خانواده مسئول، موظف و مکلفند؟

۲۸- نسبت میان ازدواج موفق با ناموفق بر مطلوب یا نامطلوب شدن بیان خانواده چیست؟ راههای کاهش آسیب‌ها و تهدیدات ناشی از ازدواج ناموفق بر سلامت بنیان خانواده کدام است؟

۲۹- سالم‌سازی دینی و حفظ سلامت خانواده و روابط اجتماعی زن و مرد یک امر کاملاً شخصی، درونی و خصوصی است یا دولت و سایر مراجع و نهادهای اجتماعی در این راستا مسؤولیت داشته و مکلف هستند؟ سیاست‌های کلی و راهکارهای اجرایی آن کدامند؟

۳۰- سرمایه‌ی اجتماعی منبعث و ناشی از خانواده چیست و کارکرد اجتماعی آن کدام است؟

۳۱- متغیرها و شاخصه‌ای تاثیرگذار و تاثیرپذیر نسبت به خانواده چیست؟ (متغیرها: خانواده - جامعه - اقتصاد - فرهنگ - سیاست و حکومت)

شاخص‌های متغیر خانواده:

پدر- مادر- دختر- پسر- ازدواج - طلاق- تربیت- اخلاق- فرهنگ- درآمد، معیشت و اقتصاد- طبقه- قداست- کرامت- زن خانه‌دار و شاغل- مسؤولیت اقتصادی پدر- مرد

سالاری- زن سالاری- فرزند سالاری- خانواده ثروتمند و فقیر- خانواده سنتی و مدرن- خانواده شهری و روستایی- خانواده مذهبی و غیرمذهبی- روابط فامیلی خانواده- روابط داخلی اعضای خانواده- انسجام یا گسیختگی مادی و معنوی اعضای خانواده- روابط اجتماعی اعضای خانواده- اشتغال فرزندان- ازدواج فرزندان- تحصیلات فرزندان- اعتیاد اعضای خانواده- روابط نامشروع هریک از پدر و مادر- روابط فرزند پسر و دختر با جنس مخالف

شاخص های متغیر جامعه:

روابط اجتماعی زن و مرد- جامعه کشاورزی- جامعه صنعتی- عدالت اجتماعی

شاخص های متغیر اقتصاد:

بیکاری- تورم- گرانی- خط فقر- صنعت- کشاورزی- کالاهای لوکس- اقتصاد کازینویی- پولشویی- قاچاق کالا- عدالت اقتصادی

شاخص های متغیر فرهنگ:

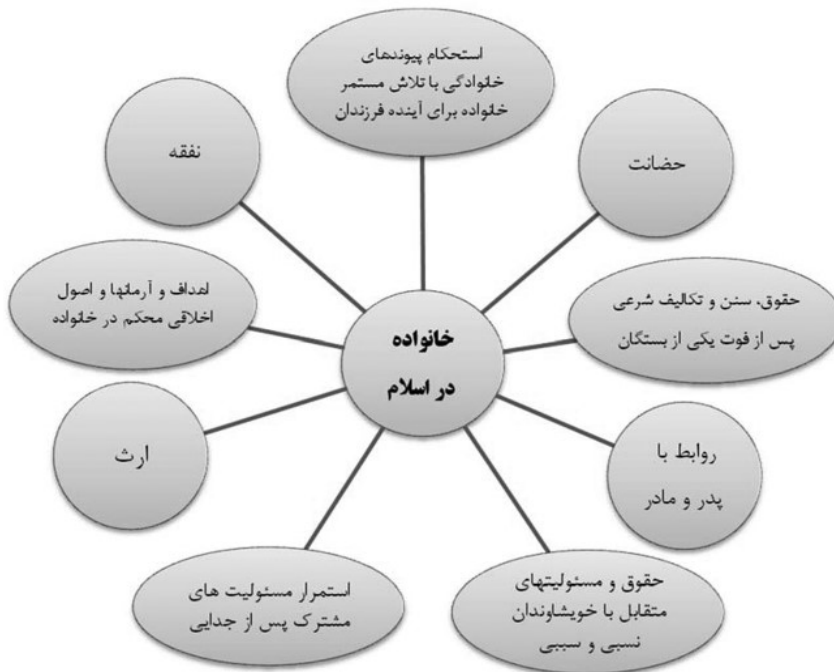
زندگی تجملاتی- بی بندوباری- فرهنگ خدامحوری، دین داری و بی دینی- حجاب و بی حجابی/فرهنگ پوشش- رسانه های کاغذی و الکترونیکی مثل اینترنت، ماهواره، رادیو، تلویزیون، نشریات- عدالت فرهنگی

شاخص های متغیر سیاست و حکومت:

نوع رویکرد و برنامه های دولت نسبت به خانواده- سیاست زدگی- حکومت دینی و غیردینی

ب) اصول حاکم بر سیاست‌های پیشنهادی

برخی از خصوصیات خانواده در اسلام که مفهوم آن را گسترده می‌سازد.

رویکردهای متنوع دیگری به موضوع خانواده:

نگاه اومانیستی به فرد و لیبرالیستی به جامعه، اصول موضوعه‌ای هستند که تنظیم روابط و حقوق خانواده در غرب تحت تأثیر آن صورت پذیرفته است.

جامعه‌شناسان غربی نیز خانواده را به عنوان یک نهاد اجتماعی در تعامل با نهادهای دیگر و دارای کارکردهایی تعریف کرده‌اند که متناسب با مسیر تحولات اجتماعی و اقتصادی و تحلیل شرایط و نیازها، وضع شده‌اند.

عالمان شیعی، محور تنظیم رویکرد خود به خانواده را «جهان‌بینی اسلامی» قرار داده‌اند. این دسته از نخبگان معتقدند مبانی هستی‌شناسی با محوریت خدا، انسان‌شناسی با محوریت کرامت و عدالت و اخلاق الهی، اصول حاکم بر «نظام روابط و حقوق خانواده در اسلام» است.

رویکرد آینده‌نگر

بی‌تردید با مراجعه به آموزه‌های دینی، رویکرد منتخب ما، رویکرد اخیر است.

در اسلام، فرد و جمع هر دو اصیل هستند و در مقابل خداوند، مسئولند. اصالت دادن به خانواده رافع اصالت فرد نیست، لکن محل تربیت و سازندگی فرد، خانواده است. براساس آموزه‌های دینی، فرد در جمع به کمال می‌رسد و زوجیت و خانواده، زمینه‌ساز آرامش روانی و استكمال معنوی انسان است. از این رو خانواده را باید کوچک‌ترین سلول اجتماعی دانست و فرد را در خانواده تعریف نمود. در این بین حقوق فردی در خانواده ضایع نمی‌شود و برای آن تکالیف و احکام شرعی تعیین شده است که خانواده، بهترین ضامن اجرای آن می‌تواند باشد.

در شرایط کنونی، نگاه جامع و برگرفته از اصول ذکر شده به خانواده در احکام و قوانین وجود ندارد که باید مورد اصلاح و تکمیل و بازنگری قرار گیرد. نقطه عزیمت احکام شرعی و قوانین خانواده، براساس یک نگاه نظام مند که ابتدا همه مسایل را شناسایی کرده و پیوندهای آنها را با هم و با اصول تفکر اسلامی برقرار نماید بطوری که یک «منظومه هدفمند» را بتوان شاهد بود، نبوده است.

امروز، به این نوع تدوین نظام خانواده محتاج هستیم. در این بین استمداد حوزه‌های حقوقی از رهبر معظم انقلاب و مراجع عالی‌قدر شیعه برای پاسخ به استفتائات جدید در صدور فتوی در مستحدثات، و اتخاذ مبنای فقهی واحد راهگشا خواهد بود.

موضوعاتی نظیر تغییر ضمانت مهریه از حبس به مال قابل پرداخت، تعیین مصادیق و ایجاد ضمانت‌ها و روش اثبات حسن معاشرت منظور در قانون، رفع تعارض حق تحصیل و ... با اجازه خروج از منزل زوجه و حدود اطاعت زوجه از زوج با توجه به مقتضیات جدید، بازنگری نفقه در مقابل تمکین، تکلیف مرد در مراجعه به منزل پس از ساعات کار و بسیاری موارد دیگر تنها گوشه‌ای از مواردی است که نیاز به بازنگری و اصلاح یا تکمیل دارند. تدوین سیاست‌های خانواده، با هدف انسان‌سازی و جامعه‌سازی براساس آموزه‌های اسلامی صورت می‌پذیرد. خانواده از نگاه راهبردی، «عمق استراتژیک» جامعه اسلامی است و به همین خاطر باید مسایل و چالش‌های آن با آینده‌نگری و نگاهی نظام‌گرا (سیستمی) در سیاست‌گذاری‌ها مورد عنایت قرار گیرد.

**رویکرد راهبردی
و محتوایی**

**سیاست‌های
خانواده**

**رویکرد نظام‌مند
(سیستمی)**

رویکرد مسأله‌محور

اصولی که سیاست‌های پیشنهادی به آنها تکیه کرده است عبارتند از:

- ۱- خانواده در جمهوری اسلامی ایران دارای مفهوم گسترده‌ای با شاخص‌های «اخلاق و حقوق اسلامی» و با کارکردهای «نشو و نما و تربیت اسلامی فرزندان بر محور سبک زندگی اسلامی ایرانی»، «آرامش بخشی برای فرد» و «سازندگی برای جامعه» از اختصاصات آن می‌باشد.
- ۲- در جامعه اسلامی، خانواده بنیادی‌ترین نهاد اجتماعی است. این حقیقتی است که تمام نهادهای اجتماعی را شکل می‌دهد و جهت‌گیری ارکان حکومتی را معین می‌سازد.
- ۳- در جامعه اسلامی، خانواده سازنده فرد است بر خلاف جوامع غربی که به تدریج و عملاً این مسئولیت بر دوش نهادهای اجتماعی قرارداد شده است. در جمهوری اسلامی ایران، نهادهای جدید نقش مکمل و یاری‌رسان به این نقش خانواده را دارند.
- ۴- خانواده باید محور تصمیم‌گیری‌های کشور باشد. این به معنای جاری و ساری شدن قانونمند موضوع خانواده در همه نظامات برنامه‌ریزی، اجرایی و قانون‌گذاری است و به مثابه محک راست آزمایی تصمیمات اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی می‌باشد.
- ۵- ازدواج موفق و تشکیل خانواده یک اصل خدشه‌ناپذیر در جمهوری اسلامی ایران است. همه ساز و کارهای فرهنگی، آموزشی، حقوقی و اقتصادی باید پشتوانه تحقق دائمی این اصل قرار گیرند.
- ۶- اخلاق و حقوق اسلامی دو عامل مهم برای استحکام روابط خانوادگی می‌باشد.
- ۷- آسیب‌های متوجه خانواده و موانع تشکیل آن باید شناسایی و برطرف شوند.
- ۸- رفع دغدغه‌های حال و آینده خانواده در حوزه درآمد و تأمین نیازهای اساسی یک اصل

برای بالندگی و اعتلای خانواده می‌باشد.

ج) رویکردها، هدف و راهبردهای سیاست‌های پیشنهادی

هدف: ایجاد جامعه‌ای خانواده محور

رویکرد: مبنا قرار گرفتن اخلاق و حقوق اسلامی در خانواده و جامعه

راهبردها:

۱- جاری و ساری شدن قانونی بنیاد خانواده در نظام برنامه‌ریزی، اجرایی و قانونگذاری

کشور در همه عرصه‌ها

۲- پشتیبانی و ارزیابی خدمات به خانواده برای ایفای مسئولیت‌ها و نقش‌های خود

۳- رفع موانع بر سر راه اعتلای خانواده و صیانت از خانواده در مقابله با آسیب‌ها

د) ایده اولیه

خانواده واحد بنیادی و سنگ بنای جامعه‌ی اسلامی و پشتوانه‌ی سلامت و بالندگی و اقتدار و اعتلای معنوی کشور و نظام است که سمت و سوی حرکت و سیاست‌های کلی نظام باید معطوف باشد به:

۱- ایجاد جامعه‌ای خانواده محور و احیای خانواده به عنوان مرکز نشو و نما و تربیت اسلامی فرزند و کانون آرامش بخش

۲- نهضت فراگیر ملی برای ازدواج موفق همه دختران و پسران و افراد در سنین ازدواج و تشکیل خانواده اسلامی

۳- تحکیم مناسبات و استواری روابط خانوادگی با جامعیت برنامه های مبتنی بر اخلاق و حقوق اسلامی

۴- فرهنگ سازی در تکریم و تقدیس ارکان خانواده و حفظ حرمت و حریم آن

۵- حمایت از عزت و کرامت همسری، خانه داری و نقش مادری زنان و مسئولیت اقتصادی و نقش پدری و معنوی مردان

۶- صیانت از خانواده و حفاظت از کیان و ماندگاری و پایداری آن و ایجاد فضای سالم در روابط اجتماعی زن و مرد، با بهره گیری منتظم از منظومه آموزه ها (تعالیم و قوانین و راهکارها) ی مترقی اسلام و مقابله همه جانبه با تهدیدات و مفاسد و انحرافات

۷- تامین درآمد خانوار از طریق ایجاد اشتغال مولد

ه) جدول ایده اولیه و تفصیل آن

متن ایده ابلاغی	تفصیل ایده	جوهره و روح پیام
خانواده واحد بنیادی و سنگ بنای جامعه اسلامی و پشتوانه ی سلامت و بالندگی و اقتدار و اعتلای معنوی کشور و نظام است.	۱- خانواده واحد بنیادی و سنگ بنای جامعه ی اسلامی ۲- خانواده پشتوانه ی سلامت و بالندگی و اقتدار و اعتلای معنوی کشور و نظام است.	۱- سلول جامعه اسلامی، خانواده است و نه فرد ۲- نهاد خانواده، بنیاد و مبنایی محکم در همه عرصه ها ۳- خانواده، پشتوانه تحقق اهداف نظام
ایجاد جامعه ای خانواده محور و احیای خانواده به عنوان مرکز نشو و نما و تربیت اسلامی فرزند و کانون آرامش بخش	۱- ایجاد جامعه ای خانواده محور ۲- احیای خانواده به عنوان مرکز نشو و نما و تربیت اسلامی فرزندان ۳- خانواده، کانون آرامش بخش	۱- خانواده باید محور همه تصمیمات کشور باشد ۲- تبدیل خانواده به محیط امن و آرامش بخش و فضایی توأم با تعاملات اخلاقی ۳- تعلیم و تربیت فرزندان در سایه خانواده اسلامی
نهیض فراگیر ملی برای ازدواج موفق همه دختران و پسران و افراد در سنین ازدواج و تشکیل خانواده اسلامی	۱- نهیض فراگیر ملی برای ازدواج موفق همه دختران و پسران و افراد در سنین ازدواج ۲- تشکیل خانواده اسلامی	۱- استفاده از همه ابزارها و شیوه ها برای ماندگاری سنت ازدواج پایدار و نفی تجرد ۲- ارتقا فرهنگ ازدواج (موفق) و ایجاد شرایط لازم برای ازدواج های افراد در سنین ازدواج با استفاده از عزم ملی ۳- جهت گیری ازدواج به سمت تشکیل خانواده اسلامی
تحکیم مناسبات و استواری روابط خانوادگی با جامعیت برنامه های مبتنی بر اخلاق و حقوق اسلامی	تحکیم مناسبات و استواری روابط خانوادگی با جامعیت برنامه های مبتنی بر اخلاق و حقوق اسلامی	تدوین و ترویج برنامه های جامع اخلاقی و حقوقی اسلامی برای تحکیم روابط خانوادگی

<p>۱- تعریف گسترده روابط خانوادگی و خویشاوندی در اسلام و توسعه مفهوم ارکان خانواده در بین ارحام</p> <p>۲- تکالیف و حقوق متقابل ارکان خانواده از رهگذر اخلاق و حقوق اسلامی</p>	<p>۱- فرهنگ سازی در تکریم و تقدیس ارکان خانواده</p> <p>۲- فرهنگ سازی برای حفظ حرمت و حریم خانواده</p>	<p>فرهنگ سازی در تکریم و تقدیس ارکان خانواده و حفظ حرمت و حریم آن</p>
<p>۱- آموزش، توانمندسازی، مشاوره و فرهنگ سازی نقش های زنان و مردان در خانواده</p> <p>۲- حمایت اقتصادی از خانواده</p>	<p>۱- حمایت از عزت و کرامت همسری، خانه داری و نقش مادری زنان</p> <p>۲- حمایت از مسئولیت اقتصادی و نقش پدری و معنوی مردان</p>	<p>حمایت از عزت و کرامت همسری، خانه داری و نقش مادری زنان و مسئولیت اقتصادی و نقش پدری و معنوی مردان</p>
<p>۱- حفاظت و رعایت سلامتی و پاکی در روابط زن و مرد در جامعه برای صیانت از خانواده</p> <p>۲- شناسایی و مقابله دائمی با آسیب های متوجه خانواده</p> <p>۳- ترویج ارزش های متعالی و آموزه های اسلام</p>	<p>۱- صیانت از خانواده و حفاظت از کیان و ماندگاری و پایداری آن</p> <p>۲- ایجاد فضای سالم در روابط اجتماعی زن و مرد</p> <p>۳- مقابله همه جانبه با تهدیدات و مفساد و انحرافات</p>	<p>صیانت از خانواده و حفاظت از کیان و ماندگاری و پایداری آن و ایجاد فضای سالم در روابط اجتماعی زن و مرد، با بهره گیری منتظم از منظومه آموزه ها (تعالیم و قوانین و راهکارها) ی مترقی اسلام و مقابله همه جانبه با تهدیدات و مفساد و انحرافات</p>
<p>۱- ایفای مسئولیت های دستگاهها و نهادها برای رفع نیازهای اقتصادی (معیشت، مسکن، درمان، تامین اجتماعی و ...) حال و آینده خانواده</p> <p>۲- تمرکز بر ایجاد اشتغال مولد به عنوان پایه ای ترین نیاز برای تشکیل و استمرار خانواده</p>	<p>۱- تامین درآمد خانوار</p> <p>۲- ایجاد اشتغال مولد</p>	<p>تامین درآمد خانوار از طریق ایجاد اشتغال مولد</p>

(و) سیاست های پیشنهادی اولیه

- ۱- محور قرار گرفتن «نهاد خانواده» به عنوان کلمه طیبه اسلام و کانون و نقطه عزیمت نظام برنامه ریزی و قانونگذاری کشور در همه عرصه های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی.
- ۲- تبلیغ، ترویج و تسهیل ازدواج و تشکیل و استمرار خانواده به عنوان اصل و محور و امر مقدس و سنت اسلامی و نفی تجرد در جامعه.
- ۳- فرهنگ سازی و ترویج تعاملات اخلاقی در جامعه و خانواده به عنوان اصلی ترین عامل پایداری خانواده و محوریت سه اصل «رضایت و انصاف»، «خدمت و احترام» و «مودت و رحمت» متقابل برای "آرامش و سکینه" و تحکیم پایه های زندگی و حذف موارد مغایر با کیان و اخلاق خانواده در همه نظامات برنامه ریزی، قانونگذاری و اجرایی کشور
- ۴- شناسایی و ترویج ارزش های متعالی و سنت های ازدواج و خانواده در اسلام و زدودن پیرایه های باطل از آن و مقابله دائمی با تهاجم فرهنگی و مؤلفه ها و عملکرد مخرب ضدفرهنگی غرب در مورد خانواده و زندگی خانوادگی.
- ۵- مطالعه مستمر وضعیت آسیب ها و نیازها و مسایل خانواده به منظور ایجاد پشتوانه اصلاحات و تکمیل نظامات حقوقی و برنامه های کشور.
- ۶- بازنگری، اصلاح و تکمیل نظام حقوقی و رویه های قضایی در حوزه خانواده متناسب با نیازها و مقتضیات جدید و ایجاد ساز و کارهای تأمین عدالت و امنیت در تمامی مراحل انتظامی و دادرسی و ضمانت اجرایی احکام در دعاوی خانواده.
- ۷- وضع قوانین و تنظیم صریح، شفاف، متعادل و متوازن حقوق بین زن و مرد، فرزندان و خویشاوندان خانوادگی براساس بینات و مسلمات اسلام و ایجاد ضمانت های اجرایی لازم.
- ۸- تعیین مسئولیت ها و تدوین شرح وظایف و ساختار و تشکیلات دستگاه های اجرایی دولتی و نهادهای عمومی متناسب با جایگاه رفیع خانواده.
- ۹- تعیین شاخص های حد و مرز روابط زن و مرد در جامعه به منظور حفظ و تحکیم بنیان خانواده و فرهنگ سازی و ارتقاء کیفی نهادهای حکومتی برای نظارت و رعایت آن.

- ۱۰- باز تعریف مدل «خانواده، محله زندگی، مسجد» برای حفظ و ارتقای هویت اسلامی و ملی از طریق صیانت از خانواده.
- ۱۱- جلب مشارکت خانواده برای پیشبرد اهداف و برنامه‌های کشور در همه عرصه‌های فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و دفاعی.
- ۱۲- طراحی سازوکارهای مناسب برای رفع دغدغه‌های آینده درباره اشتغال، ازدواج و مسکن فرزندان و ایجاد فضای با نشاط و شاداب برای خانواده‌ها.
- ۱۳- آموزش «مسائل ازدواج و خانواده» در نظام تعلیم و تربیت و نهادهای ذیربط متناسب با سن و جنس.
- ۱۴- سازماندهی و تسهیل دسترسی به نظام مشاوره‌ای قبل، حین و پس از تشکیل خانواده از طریق حمایت‌های بیمه‌ای.
- ۱۵- تدوین نظام حقوقی و سازوکار اجرایی مشاوره و تشخیص صلاحیت ازدواج (عقل و رشد) و کفویت زوجین به عنوان پیش نیاز ثبت ازدواج.
- ۱۶- ارتقاء سطح توانایی‌های هریک از اعضای خانواده در مسئولیت‌پذیری، تعاملات خانوادگی و ایفای نقش و رسالت خود.
- ۱۷- طراحی مدل‌های اسلامی-ایرانی برای آشنایی دختران و پسران به قصد ازدواج با حفظ حریم عفاف و با نظارت خانواده‌ها.
- ۱۸- شناسایی مستمر عوامل طلاق و فروپاشی خانواده و طراحی سازوکارهایی برای پیشگیری از آن و حمایت همه‌جانبه از آسیب‌دیدگان ناشی از طلاق بخصوص فرزندان و زنان.
- ۱۹- حمایت همه‌جانبه حقوقی، اقتصادی و فرهنگی از خانواده‌های زن سرپرست.
- ۲۰- مدل‌سازی برای حفظ احترام و کرامت کهنسالان برای مراقبت‌های جسمانی و روحی و عاطفی آنان.